

Lucy en het meisje van Dikika

OP EEN DAG, EEN HEEL GEWONE dag als vandaag, kwam de kleine Julian uit school met een tekening.

‘Wat een mooie tekening,’ zei papa John Lennon. ‘Kijk, papa,’ zei Julian en hij vertelde wat er allemaal op zijn tekening te zien was. ‘Dit is Lucy, ze zit bij mij in de klas. En dit is de lucht met diamanten erin.’

‘Prachtig,’ zei papa John en nog diezelfde dag schreef hij een liedje: ‘Lucy in the sky with diamonds’. Het liedje raakte bekend over de hele wereld. Zo was die gewone dag toch een bijzondere dag geworden.

In een land hier ver vandaan... waren archeologen op zoek. In een Afrikaanse vallei, in het land Ethiopië, zochten Donald, Yves en Jim naar de geschiedenis van de mensheid. Dag in dag uit groeven ze in het zand naar overblijfselen van vroeger. En gelukkig vonden ze die ook: botten van olifanten, neushoorns en nijlpaarden. Om het werk minder saai te maken, zetten de archeologen de radio aan.

‘Lucy in the sky with diamonds,’ klonk het in het dal en iedereen zong mee.

Toen deden ze hun vondst. In het zand ontdekten ze een schedel, een schouderblad, ribben en de vingerkootjes van een hand.

‘Een aap,’ zei Donald.

‘Nee, een mens,’ zei Yves. ‘Kijk maar naar haar voeten.’

‘Wie het ook is,’ zei Jim, ‘we noemen haar Lucy, net als de Lucy uit het liedje.’

De archeologen namen de botjes van Lucy mee naar het laboratorium. Ze ontdekten dat Lucy drie miljoen jaar oud was. Ze was inderdaad een mens, want ze had geen grijpvoeten als een aap, maar loopvoeten als een mens.

‘We hebben de oudste mens op aarde gevonden,’ zei Donald tevreden.

Alle kranten schreven over de vondst van Lucy. Ze werd wereldberoemd.

In het kalksteen van de vallei van Dikika in Ethiopië deden andere archeologen ook een ontdekking. Seresenay en Tilahun vonden de botten van een kind. Voorzichtig

peuterde Tilahun de botjes los uit het kalk: een schedeltje, ribbetjes, vingerkootjes en voetbeentjes. Alle overblijfselen van het meisje van Dikika werden onderzocht. Ze leefde rond dezelfde tijd als Lucy, drie miljoen jaar geleden in Ethiopië. Seresenay en Tilahun waren dolblij met hun vondst. 'Nu is het net of Lucy een kind heeft gekregen,' zei Seresenay. Tilahun staarde dromerig voor zich uit. Hij probeerde zich voor te stellen hoe het meisje van

Dikika had geleefd. Ze leefde met de mensen van haar volk op een kale vlakte. Even was het of hij haar echt zag rondhollen op haar kleine beentjes. In de verte zag ze dikke schommellijven. Neushoorns? Nijlpaarden? Dat waren gevaarlijke dieren! Het meisje holde zo snel ze kon naar haar moeder. Samen gingen ze op zoek naar haar vader. Die was in een apenbroodboom vruchten aan het plukken. Haar moeder wees naar de dieren in de verte en zei: 'Gevaar!' Haar vader wenkte hen en zei: 'Kom naar boven, hier zijn we veilig.' Moeder en kind klommen snel de boom in. Op de grond lopen was fijn, je kon goed om je heen kijken of er gevaar dreigde. Maar alleen in de bomen was je veilig voor wilde dieren. Toen de dieren verdwenen waren, liet het meisje van Dikika zich weer naar beneden zakken. Ze speelde met haar vriendjes en vriendinnetjes op de vlakte. Ze vergat haar angst, want haar vader en moeder zorgden voor haar.

Toch is er op een dag iets misgegaan met het meisje van Dikika. Ze was pas drie toen ze stierf. Drie miljoen jaar lagen haar botjes verborgen in het zand. Tot ze op een dag gevonden werd. Nu zijn Lucy en het meisje van Dikika twee flonkerende diamanten in de lucht van de geschiedenis van de mens.

Als je de kans krijgt, moet je zelf maar eens in de vallei van Dikika gaan kijken.

Djoser en Cheops

IN EEN LAND HIER VER VANDAAN... golft het zand alsof het een zee is. Midden door die grote zandwoestijn stroomt het water van een rivier: de Nijl. Gelukkig is niet het hele land van zand. Dankzij de rivier wonen er al duizenden jaren mensen in Egypte. Want langs de Nijl groeit graan en staan bomen vol vruchten.

Niet ver van de rivier, net buiten de grote stad Caïro, staan de grote piramides waarin lang geleden de farao's van Egypte werden begraven.

De eerste Egyptische koning die een piramide liet bouwen was Djoser. Op een dag zei farao Djoser tegen minister Imhotep: 'Als ik doodga, wil ik een heel bijzonder graf. Ik wil een graf als een paleis, met een tempel en een tuin met een hoge muur eromheen. In het midden moet een piramide worden gemaakt van blokken steen. In het binnenste van de piramide komt een grafkamer waarin je mijn mummie mag neerleggen.'

Imhotep zette duizenden boeren aan het werk.

Ver in het zuiden hakten ze blokken uit de bergen, want woestijnzand kun je niet in steen veranderen. De blokken werden met zeilschepen over de Nijl vervoerd. Steen voor steen werd opgestapeld, en zo ontstond het grootste bouwwerk dat ooit door mensen was gemaakt: de piramide van Djoser. Het ging zoals koning Djoser had gewild: toen hij doodging, werd zijn lichaam in de grafkamer gelegd.

Ook farao Cheops zette zijn volk aan het werk. Hij wilde dat zijn piramide veel groter en mooier werd dan die van Djoser. Cheops liet meer dan twee miljoen stenen uithakken en naar de bouwplaats brengen. Om de stenen op elkaar te krijgen, werden hellingen gemaakt. Ze legden de stenen op houten sledes en trokken die langs die hellingen omhoog. Elke boer, elke arbeider, moest een paar maanden per jaar komen helpen. Ook de kinderen moesten meewerken. Zij brachten eten en drinken rond: noten, vijgen, dadels, vers fruit en koel water. De piramide van Cheops werd de allergrootste van allemaal. Honderdduizend mensen hielpen bij de bouw. Na twintig jaar was de piramide eindelijk klaar.

‘Als ik doodga,’ zei koning Cheops, ‘moeten jullie van mijn dode lichaam een mummie maken. Bedek mijn lichaam met een laag zout en laat het een paar maanden drogen. Maak mijn schedel leeg en laat hem volstromen met hete was. Wikkel de mummie daarna in doeken en leg hem in een met goud versierde kist, een sarcofaag. Breng de sarcofaag met een schip naar de overkant van de Nijl en leg hem in de grafkamer. Haal daarna het schip plank voor plank uit elkaar en verstop het ook in de piramide.

Het schip zal ik gebruiken om naar het hiernamaals te varen, waar ik het eeuwige leven zal hebben.

Maak tot slot de piramide zorgvuldig dicht, zodat niemand er ooit nog bij kan komen.’

Toen de farao doodging, deed het volk wat hij had gevraagd. Ze maakten een mummie van hem en legden hem in de piramide. Het schip werd uit elkaar gehaald en verstoppt.

Helemaal veilig was de mummie van de farao niet.

Toen archeologen de piramide binnen gingen, vonden ze een lege grafkamer. De mummie van farao Cheops was verdwenen. Ook van de schatten die met hem waren begraven, was niets meer te vinden. Alleen de onderdelen van het schip werden gevonden. Het schip is plank voor plank weer in elkaar gezet. Je kunt het bekijken in een speciaal museum dat naast de piramide is gebouwd. Ook de piramide zelf kun je bezoeken, helemaal tot binnen in de grafkamer. Maar de farao zelf is er dus niet meer. Misschien leidt hij wel een eeuwig leven in het hiernamaals, zoals hij zelf hoopte.

De piramide van Cheops is een van de zeven wereldwonderen. Als je de kans krijgt, moet je er zelf maar eens gaan kijken.

Toetanchamon

IN EEN LAND HIER VER VANDAAN... werden farao's begraven in piramides. Tot op een dag een farao tegen zijn volk zei: 'Jullie hoeven voor mij geen piramide te bouwen.'

'Waarom niet?' vroegen de mensen. Eigenlijk waren ze wel opgelucht dat ze geen zwaar werk hoefden te doen.

'Hoe goed we de piramides ook laten bewaken,' zei de koning, 'toch zijn er altijd rovers die binnen weten te komen om de schatten van de farao's te stelen.'

'Maar wat wilt u dan?' vroeg de koninklijke schatbewaarder.

'Zoek een plek, ver weg in de woestijn,' zei de farao.

'Als ik dood ben, moet je mijn mummie en mijn rijkdommen begraven in een grafkamer diep onder het zand. Dan kan niemand mij meer vinden en kom ik veilig aan in het hiernamaals.'

Zo ontstond het Dal van de Koningen. En naast het Dal van de Koningen kwam een Dal van de Koninginnen, want ook de koninginnen lieten hun mummies voortaan in grafkamers in de woestijn leggen.

Vele jaren gingen voorbij. Op een dag was de archeoloog Howard Carter aan het graven in de woestijn

toen hij iets hards in het zand vond. Het bleek dat het de trede was van een trap, want al snel vond hij er nog één en nog één. Na een paar dagen graven stond Howard voor een deur. Op de deur stond het teken van een koning: Toetanchamon. Achter de deur vond hij drie kleine kamertjes. De eerste twee kamertjes stonden volgepropt met rijkdommen: beelden, meubels, speelgoed, bedden en strijdwapens. Het mooist van alles vond Howard de gouden troon. Ten slotte kwam hij in het laatste kamertje. Daarin stond een gouden sarcofaag met daarin de mummie van farao Toetanchamon. Howard liet de mummie waar hij was. Alle andere spullen liet hij naar het museum in Caïro brengen.

In het museum keek Howard Carter nog eens goed naar de gouden troon. Op de leuning zag hij een afbeelding van een jongen op een troon. Naast de troon stond een meisje. Wie was zij? Howard bestudeerde alle spullen die hij in het graf had gevonden nog eens. Samen vertelden ze het verhaal van een kind dat koning werd.

Toen koning Aknaton stierf, moest er een nieuwe farao komen. Gelukkig had farao Aknaton een zoon: Toetanchamon. De jongen was pas negen, maar het gebeurde wel vaker dat een kind farao

werd. Toch was er een probleem. Toetanchamon was wel de zoon van de koning, maar koningin Nefertiti was niet zijn echte moeder. De moeder van Toetanchamon was een van de bijvrouwen van de farao. Toetanchamon was dus wel een prins, maar niet zo'n bijzondere prins.

Er kwamen drie belangrijke mannen naar het paleis om een oplossing te bedenken. Het waren Horemheb, de generaal van het leger, Eje, de eerste minister en Maja, de schatbewaarder. Ze riepen het prinsje bij zich en zeiden: 'Prins Toetanchamon, ons land heeft een nieuwe koning nodig. Bent u bereid om farao van Egypte te worden?'

'Ja, dat ben ik,' zei de prins.

'Fijn,' zei Horemheb. 'Maar een koning heeft ook een koningin nodig. Bent u bereid te trouwen met een prinses?'

'Ja, dat wil ik wel,' zei de prins. En hij dacht aan mooie prinsessen uit verre landen.

'Wij hebben iemand op het oog,' zei Eje.

'Ze heet Ankese-na-amon,' zei Maja.

'Ankese?' riep de prins verbaasd uit. 'Maar dat is mijn eigen halfzusje!'

'Ankese-na-amon is een dochter van uw vader en van de koningin. Dat maakt haar heel bijzonder. Door met haar te trouwen wordt u een belangrijke koning.'

'Dan is het goed,' zei de prins.

Na de bruiloft gingen Toetanchamon en Ankese-na-amon in een paleis in Thebe wonen, aan de oever van de Nijl.

Lang en gelukkig leefden ze er niet. Toen de koning achttien jaar was, ging hij dood en werd hij begraven in dat kleine kamertje onder het zand van de woestijn.

Wat was er met de jonge farao gebeurd? Had hij een ongeluk gekregen? Toetanchamon had een gevaarlijke hobby. Soms racete hij door de woestijn op een strijdagentje. Dan probeerde hij staand in dat karretje met zijn pijl-en-boog op struisvogels te

schieten. Was de farao misschien ziek geworden? Of was iemand zo jaloers op hem geworden dat hij hem had vermoord? En wie was dan de moordenaar? Horemheb? Eje? Maja? Niemand zal het ooit met zekerheid kunnen zeggen.

Wat we wel weten is dat het graf van Ankese-na-amon nooit is gevonden. Dat ligt nog ergens veilig verborgen onder het zand van de Egyptische woestijn.

Als je de kans krijgt, moet je zelf maar eens gaan kijken in Egypte. Alle rijkdommen van de farao staan uitgesteld in het museum in Caïro: zijn bedden, zijn strijdwagens, zijn speelgoed en zijn gouden troon.

De dodo

IN EEN LAND HIER VER VANDAAN... woonden eerst alleen dieren. Tot Hollandse ontdekkingsreizigers het ontdekten. Ze gaven het eiland een naam: Mauritius, naar Maurits, hun Prins van Oranje-Nassau.

Verbaasd keken de ontdekkers om zich heen. Wat een bijzonder eiland! Wat een prachtige stranden! Ze gooiden een net in zee en vingen de lekkerste vissen. Wat een prachtige bomen!

Ze hakten er een paar om en bouwden er huizen van. Wat een rare loopvogels! De ontdekkers holden achter de vreemde vogels aan om ze te vangen.

Au! Wat hadden die beesten scherpe snavels! Toch kregen ze er één te pakken en ze roosterden hem boven een vuurtje. Het vlees was taai als een lap leer en smaakte zo walgelijk dat ze het beest voortaan walgvogel noemden.

Toen de Hollanders weer aan boord van hun schepen gingen om terug naar huis te varen, namen ze van alles mee: bomen,

kruiden, planten, dieren en natuurlijk ook een loopvogel.

Maar toen ze eenmaal op zee waren en de reis veel langer duurde dan verwacht, aten de zeelieden alles op wat ze aan boord hadden: de kruiden, de planten

en zelfs de vogel. Ook al walgden ze ervan en moesten ze een dag lang kauwen om het vlees weg te krijgen.

Het enige wat nu nog van de vogel over was, was een tekening die een tekenaar aan boord van het schip had gemaakt.

Eenmaal terug in Nederland lieten de ontdekkers de tekening aan iedereen zien. 'Kijk, op Mauritius woont een grote vogel, met een lelijke kop en een scherpe snavel. Achter op zijn kont heeft hij een pluk veren. Vliegen kan hij niet, want daar zijn zijn vleugels veel te klein voor. Als je een beetje uitkijkt voor zijn scherpe snavel, kun je hem gemakkelijk vangen. Maar eigenlijk heb je er niets aan, want het beest is niet te eten. De walgvogel maakt een nest op de grond. Het vrouwtje legt maar één ei.'

'Wat een bijzonder beest,' zeiden de biologen.

Al snel kreeg de walgvogel een nieuwe naam. Hij werd dodaars genoemd, dat betekent zoiets als: vogel-met-dot-veren-op-de-kont. Dodaars werd al snel afgekort tot dodo.

Een paar jaar later scheepten de Hollanders zich weer in om naar Mauritius te gaan, nu voorgoed. Ze wilden er een houthandeltje beginnen, suikerriet planten en kruiden kweken. Ze namen geiten en varkens mee, want de dodo's zouden ze voortaan met rust laten, die waren niet te eten.

Eenmaal terug op Mauritius gingen de Hollanders snel aan de slag. Ze kaptten alle bomen. Ze kweekten suikerriet en kruiden. De varkens en geiten lieten ze los. Als ze honger hadden, aten ze er een op.

De varkens en de geiten hadden het naar hun zin op Mauritius en liepen vrij rond, maar de dodo had geen leven meer. De geiten aten hun nesten op en de

varkens aten hun eieren op. Tegen zo veel vijanden kon de loopvogel niet op.

Op een dag zei een van de Hollanders: 'Waar zouden de dodo's gebleven zijn? Ik heb er al een hele tijd geen gezien.'

'Misschien hebben ze zich verstopt,' zeiden de andere zeelieden.

Ze organiseerden een zoektocht, maar vonden alleen nog wat veren en botjes. Pas jaren later begrepen ze wat er was gebeurd: de dodo was uitgestorven.

Op een dag begon het te stormen op Mauritius.

De zee werd een kolkende massa. Het eiland overstroomde en de huisjes van de eilandbewoners woeien om. De Hollanders besloten hun spullen te pakken en vertrokken. Alleen de geiten en varkens bleven achter op Mauritius.

Als je de kans krijgt, moet je er zelf maar eens gaan kijken. Misschien vind je er nog wel wat botjes van een vreemde vogel: de dodo.